

2017-02-24

TJÄNSTESKRIVELSE
MSN 2017/50

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Upphävande av del av vägnamn, nytt namn på befintlig väg samt namn på nya vägar inom detaljplan 572, del av Skarpnäs 2:3, m.fl. Telegrafberget i Boo

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att upphäva del av vägnamnet *Skarpövägen* samt beslutar att vägsträckan mellan Kummelbergets industriområde och Telegrafberget skall heta *Telegrafvägen*, samt att de två nya vägarna inom planområdet skall heta *Semaförvägen* och *Edelcrantz väg*, se karta i bilaga 1.

Sammanfattning

Detaljplan 572, Skarpnäs 2:3 m.fl. Telegrafberget, vann laga kraft den 21 oktober 2015. Planen innebär att ett nytt bostadsområde, som ger förutsättningar för 300 bostäder, kommer att byggas. I syfte att åstadkomma god orienterbarhet inom området föreslås det gällande vägnamnet *Skarpövägen* att upphävas mellan Kummelbergets industriområde och Telegrafberget. Vägsträckan mellan Kummelbergets industriområde och Telegrafberget ska istället få namnet *Telegrafvägen*. De två nya vägarna inom planområdet föreslås få namnen *Semaförvägen* och *Edelcrantz väg*. Området Telegrafberget har fått sitt namn från den Optiska telegraf som funnits på bergets högsta punkt och som ingick i det optiska kommunikationsnätet längs ostkusten på 1800-talet. Samtliga föreslagna vägnamn anspelar på den historiska verksamheten.

Samråd har hållits med såväl planarkitekt som Lantmäterienheten för lämplig avgränsning av de olika vägsträckorna. Samråd avseende vägarnas namn har hållits med Nacka kommuns namngrupp. Fastighetsägaren, Räddningstjänsten, SOS Alarm, Posten, Taxi samt Boo hembygdsförening har getts möjlighet att yttra sig i ärendet. Fastighetsägaren har inga synpunkter. SOS Alarm, Posten och Räddningstjänsten har svarat att de inte har några synpunkter på föreslagna namnval. Räddningstjänsten framhåller i sitt remissvar att ”Namnen är dessutom väl identifierbart med aktuellt område vilket är bra.”

Boo hembygdsförening samt Taxi har inte svarat på remissen.

Namnen är unika i Nacka kommun.

Ärendet

Detaljplan 572, Skarpnäs 2:3 m.fl. Telegrafberget vann laga kraft den 21 oktober 2015. Området omfattar huvudsakligen Telegrafberget samt Skarpövägen fram till Kummelbergets industriområde. Planläggningen syftar till att ge förutsättningar för en utbyggnad av cirka 300 bostäder och totalt 3000 kvadratmeter verksamheter på den gamla industrimarken och i mindre delar av naturmarken. Bebyggelsen ska utgöras av flerbostadshus och radhus.

Skarpövägen leder idag från korsningen Mensättravägen vidare ned till Telegrafberget. I samband med detaljplanens genomförande ska Skarpövägen rustas upp och förses med en gång- och cykelbana mellan Kummelbergets industriområde och Telegrafberget.

Inom planområdet har två nya vägar tillkommit. Även dessa ska namngivas.

Kulturb historia med relevans för ärendet

För att kunna meddela sig med varandra har människor genom tiderna använt olika slags signalsystem. De första systemen byggde på signaler av ljud och ljus som till exempel trummor och näverlurar, röksignaler och vårdkasar. De två sistnämnda exemplen var särskilt viktiga för kustområden som Nacka och Värmdö.

Fransmannen Claude Chappe var den förste som under 1790-talet konstruerade en användbar optisk telegraf, som var en typ av semafor. Samtidigt med Chappe experimenterade svensken *Abraham Niclas Edelcrantz* med optiska telegrafer i Sverige. Även hans var en semafortyp. Edelcrantz invigde sin telegraf år 1794, och utvecklade så småningom ett eget system helt olikt det franska och nästan dubbelt så snabbt. Systemet byggde på tio fällbara järnluckor. Luckornas olika lägen bildade kombinationer av siffror som i signalböcker översattes till bokstäver, ord eller meningar. Telegrafnätet bestod av telegrafstationer med cirka en mils avstånd från varandra. De optiska telegraferna placerade på höga berg med fri sikt till nästa station och utgjorde ett led i en lång signalkedja utefter hela kusten. Varje station utgjorde en länk i en kedja och en signal repeterades från en station till nästa, tills den nådde adresstationen. De optiska telegraferna hade sin största utbredning under finska kriget 1808-1809. Efter finska kriget fick det optiska telegrafnätet förfalla, men 20 år senare byggdes det upp igen och öppnades samtidigt för allmänheten. Kring 1880 hade den optiska telegrafen tjänat ut sitt syfte och ersatts av den elektriska.

Området Telegrafberget har fått sitt namn av den optiska telegraf som fanns på bergets högsta punkt och som ingick i det optiska kommunikationsnätet längs ostkusten på 1800-talet. Kvar av denna finns endast ett betongfundament. Telegrafen ingick i den Norra Linjen till Stockholm och var i drift 1795-1809 och 1836-1866.

Strax före 1900 kom områdets hamnförutsättningar att ligga till grund för en anläggning som hanterade och distribuerade fotogen. Grosshandlarfirman Wahlund och Grönblad anlade ett ”upplag af eldfarliga oljor” vid stranden. Tankbåtar kunde leverera direkt till magasinet. Fotogenen förvarades först i fat i en källare men 1917 byggdes cisterner nere vid vattnet. År 1921 köptes Wahlund och Grönblad av Texaco.

Inkomna önskemål från fastighetsägaren

Det finns ett uttalat önskemål från fastighetsägaren, HSB BOSTÄDER, att Skarpövägen skall sluta vid Kummelbergets industriområde. Genom att ge vägen ett nytt namn på den del som leder vidare till Telegrafberget, vill man åstadkomma en tydlig entré till det nya bostadsområdet. Fastighetsägaren har även inkommit med förslag till nya vägnamn: Telegrafvägen, Utsiktsgatan och Fyrhusvägen. Vid senare tillfälle har även förslaget Semaforvägen inkommit.

Telegrafvägen har bedömts som ett lämpligt vägnamn med tydlig koppling till namnet Telegrafberget. Utsiktsgatan har bedömts som olämpligt med hänvisning till att det redan finns en väg som heter Utsiktsvägen i Nacka kommun, och att det därmed föreligger risk för förväxlingar. Fyrhusvägen har bedömts som olämpligt och vilseledande eftersom det aldrig funnit en fyr på platsen. Det är positivt om nytillkommande vägnamn istället kan berätta om platsens tidigare historia, och på så sätt skapa identitet och verka intresseväckande.

Förslag till nya vägnamn

Skarpövägen leder idag från korsningen Mensättravägen ned till Telegrafberget. Vägnamnet Skarpövägen antogs av Bo kommunalfullmäktige 1968. Skarpövägen anspelar, som namnet antyder på, en skärgårdsö. Ett namntema som är utmärkande för Orminge.

I samband med att ett nytt bostadsområde ska uppföras på Telegrafberget bedöms det som lämpligt att den del av Skarpövägen som leder ned mot Telegrafberget får ett nytt namn. På så sätt ökar orienterbarheten. Namnet Skarpövägen föreslås därför att upphävas från Kummelbergets industriområde till vägens slut vid Telegrafberget. Vägsträckan föreslås istället få namnet *Telegrafvägen*. *Telegrafvägen*, som kommer leda till det nya bostadsområdet bedöms vara ett tydligt namn utifrån lokaliseringssynpunkt och med tydlig koppling till områdets historia.

De två nya vägarna inom området föreslås få vägnamnen *Semaforvägen* och *Edelcrantz väg*. Semaforvägen anspelar på den Optiska telegrafens konstruktion och signalsystem. Edelcrantz väg anspelar på *Abraham Niclas Edelcrantz*, som utvecklade och konstruerade den Optiska telegrafen.

Samråd har hållits med såväl planarkitekt som Lantmäterienheten för lämplig avgränsning av de olika vägsträckorna. Samråd avseende vägarnas namn har hållits med Nacka kommuns namngrupp. Fastighetsägaren, Räddningstjänsten, SOS Alarm, Posten, Taxi samt

Boo hembygdsförening har getts möjlighet att yttra sig i ärendet. Fastighetsägaren har inga synpunkter. SOS Alarm , Posten och Räddningstjänsten har svarat att de inte har några synpunkter på föreslagna namnval. Räddningstjänsten framhåller i sitt remissvar att *”Namnen är dessutom väl identifierbart med aktuellt område vilket är bra.”*

Boo hembygdsförening samt Taxi har inte svarat på remissen.

Namnen är unika i Nacka kommun.

Bilagor

Karta 1

Planenheten

Nina Åman
Planchef

Niss Maria Legars
Kommunantikvarie